
Югозападен университет „Неофит Рилски“

СТАНОВИЩЕ

от доц. д.н. Андреана Борисова Ефтимова,
член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност
„доцент”,
обявен от Югозападния университет „Неофит Рилски”
в ДВ, бр. 31/ 05.08.2016 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представена от участника в конкурса

I. Обща оценка на кандидата

Единствен кандидат в конкурса е гл.ас. д-р Радослав Цонев. Преподавателската му работа е свързана с Катедрата по съвременен български език на Филологическия факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“ от 2003 г. Там Р. Цонев защитава успешно и дисертационния си труд през 2006 г., като темата му е различна от темата на монографията, с която участва в конкурса за доцент. Преподавателската работа на кандидата е свързана и с авторството на три фундаментални лекционни курса, с множество рецензии за дипломанти и с две ръководства на дипломни работи. Д-р Р. Цонев е участвал и в преподавателската мобилност по програма „Еразъм“.

Научната дейност на д-р Р. Цонев може да се проследи в две научни монографии, в редица статии у нас и в чужбина. Част от статиите са резултат от участията му в научни конференции, благодарение на които колегата е разпознаваем както като сериозен изследовател, така и с интересната проблематика, върху която се фокусира неговият интерес.

Д-р Р. Цонев е цитиран в над 20 научни изследвания от авторитетни учени като Б. Байчев, Ив. Кочев, В. Зидарова и др., както и от чуждестранни учени като Е. Santos Marinas, I. Огіенко и от български учени, които публикуват в чужбина.

Участията в проекти, в редколегиите на сп. „Езиков свят“ и на редица сборници и в две научни организации допълват образа му на ангажиран с проблемите на науката и на разпространението на научните резултати колега.

На д-р Р. Цонев са възложени и административни ангажименти – членство в Общото събрание на Университета и членство във Факултетската комисия по акредитация и качество на обучението.

В резултат на всичко изброено високата оценка за цялостната преподавателска, научна и административна дейност на д-р Р. Цонев е напълно оправдана.

II. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Представеният за конкурса монографичен труд „Разговорни съчинителни съюзи в българската устна комуникация (с оглед на конкуренцията между тях)“ е резултат от дългогодишния интерес на д-р Р. Цонев към различни синтактични явления в българската разговорна реч. В монографията се изследва конкуренцията между съчинителните съюзи въз основа на богат корпус от текстове от разговорната реч, диалектите и художествената литература.

Заслуга на изследването е обвързването на честотата на употреба и мястото на съюзите в синтактичните конструкции със значението им в изказването. Разглеждането на някои от тях и във функцията им на частици обогатява прагматичния анализ и продължава една не дълга, но сериозна традиция в синтактичното описание на българската разговорна реч. Пренебрегваните дълго време в езиковедските изследвания устни форми

на съществуване на българския език в последните тридесет години се превърнаха в обект на интерес. Резултат от този интерес е и изследването на д-р Р. Цонев, в което се отчитат характеристиките на устната комуникация и влиянието им върху функционирането на съюзните връзки. Специфики на устното общуване като експресивност, недостатъчна подготвеност, нарушаване на целостта на изказването и паралингвистичните фактори провокират използването на съчинителните разговорни съюзи като подчинителни и обратно (с. 161). Това косвено насочва вниманието ни към съществуващите до този момент класификации на съюзните думи, чието преосмисляне е наложително с оглед на резултатите, получени от обстойното проучване на д-р Р. Цонев върху разговорната реч. Очевидно е, че употребата на съюзите в устната комуникация показва изменение, разширение и смесване на значенията и синтактичните им функции и позиции, а това подсказва нуждата от по-диференцирани и детайлни класификации на този клас думи. Разглеждането на тези думи и като частици пък насочва към възможно повдигане на дискусията за „малките думички“ и рисковете от окончателното им включване в един или друг морфологичен клас. Очевидно е, че прилагането на комбинация от морфологичен, синтактичен и формално-семантичен критерий би могло да доведе до по-голям успех в проучването на актуалните им значения и функции. Този подход, смятам, е и причината за успеха на изследването на д-р Р. Цонев.

Към подобни размишления ни подтиква още и обсъждането на функцията на съчинителните съюзи в изказвания, съчинителни по форма, но подчинителни по функция, както и отбелязването на изпълнението на неспецифични задачи от съюзите – „съединителни съюзи служат за съпоставяне, а противопоставителни (съпоставителни) съюзи – за съединяване и присъединяване и т.н.“ (с. 159).

Впечатление прави и богатият корпус от текстове, от който са ексцерпирани изключително интересните примери в изследването и в който не са пренебрегнати диалектните формации и стилистичните „имитации“ на разговорна реч в художествената литература. В този корпус от голяма полза са транскрипциите на речта в телевизионни предавания (в приложението), което допринася за отчитането на влиянието и на медиите върху промяната и смесването на функциите и значенията на съюзите.

Монографията на Р. Цонев е първото цялостно изследване на съчинителните съюзи в устната комуникация и се нарежда сред изследванията по устна комуникация като стойностно, задълбочено и приносно проучване.

Освен с монография, д-р Р. Цонев участва в конкурса и със статии, в които категорично заявява трайния си интерес към редица проявления на сленга и към някои феномени на речта в таблоидната преса, които са отглас от тенденцията за навлизане на разговорната реч в медиите. Д-р Цонев е участвал в научни конференции в Албания и в Украйна, както и у нас, в които следва интереса си към синтактичните особености на българската разговорна реч. Статиите и докладите на д-р Р. Цонев показват прецизна работа с езиков материал от речевата практика и способност за задълбочен анализ и синтез на наблюденията.

III. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени бележки и препоръки. Смятам, че Р. Цонев след това обстойно изследване на съюзите в устната комуникация може да предложи осъвременена класификация на съюзите, основана на прагматичен критерий.

IV. Заключение

В заключение убедено давам най-висока оценка за научната, учебно-преподавателската и академичната дейност на д-р Радослав Цонев.

Предлагам д-р Радослав Цонев - единствен кандидат в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология - български език (синтаксис), обявен в ДВ, бр. 31/ 05.08.2016 г., да бъде избран за „доцент“. Ще гласувам положително за избирането му на тази академична длъжност.

21.10.2016 г.

Подпис:

доц. д.н. Андреана Ефтимова